

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 9.

V Ljubljani, v soboto 2. marca 1901.

Letnik VI.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrlet 2 K. Vsaka številka stane 14 vn. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od ure 8—6 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Tehtna politika!

Iz Koroške.

Ali ste brali dobre nasvete, dane Vam iz zelene Štajarske? Brez dvojbe! Ob Muri in Dravi cvetejo baje tehtni politiki, ki so si izmislili naravnost za pust novo misel: Slovenski panj v dunajskem uljaku ima dve maici, podušimo obe, da bo mir!

Ker se Vam morebiti ne bo ljubilo, odgovarjati na duhovite nasvete in otročja očitanja nekega obmejnega tehtnega politika, blagovolite dati besedico človeku, ki ni politik, torej še manj tehten politik, ki pa zna želje obmejnih Slovencev in zna njihove potrebe in rane!

„Tehtni politik“ pravi, da se je borba pričela iz osebnih, da celo iz egoistiških motivov, razdor v načelih pa se je vršil še le pozneje, in tudi zdaj, da stoje v prvi vrsti le osebni momenti. Obe stranki ste enako donášali k bratomornemu prepiru... mislimo, da se naša državnozborna delegacija da zopet zjediniti, če obadva (Šusteršič in Tavčar) odločita mandate... če se tako žrtvujeta, si bosta od naroda zaslužila več hvaležnosti, kot z dolgim plodovitim delovanjem v parlamentu itd.

Dovolite tukaj konstatovati, da mnogo obmejnih Slovencev, seve ti-le niso najtehtnejši politiki, nikakor niso tistih misli, kot štajarski rodoljub!

Vzemimo stranki na Kranjskem kakoršni ste! Sijajni plebiscit za vodjo krščansko-socialne stranke tukaj, smešno majhno število volilcev na liberalni strani. In zaradi voditelja vse liberalne stranke, naj se žrtvuje tribun slovenskega ljudstva?

Stranka, ki bi svojemu vodju kaj tacega storila, bi javno izrekla, da tudi ona obsoja svojega voditelja zavoljo „osebnih momentov“, in če bi se javno izrekla taka sodba, obsojena bi bila stranka sama, stranka bi sebi podpisala smrtno sodbo.

Osebni momenti? Mar je na Štajarskem še neznan, kaj je razcepilo naš narod? Ali je pisava „Naroda“, napadujočega vse, kar je na svetu sveto, osebni moment? Vera je temelj narodnega življenja, ona ni le kinč. Vprašanje, ali ljudstvo ostane verno ali ne, je vse drugo vprašanje, kot vprašanje po stavbenem slogu, s katerim primerja tehtni štajarski politik naš narodni prepir. Krščanstvo je temelj vsakere civilizacije, Kristus je nam vogelni kamen pravega društvenega reda in jezikovno vprašanje je nam misliti na to, kar je slog pri stavbi. Ta slog nam je v drugi vrsti, a vendar se svojega slovenskega sloga naša krščanska stranka tako drži, da se nikdar ne bo z narodnimi nasprotniki zvezala — kakor narodna stranka! Lucus a non lucenelo!

Tehtni štajarski politik je menda zelo praktičen mož, ker daje tako pratične nasvete, a mislil ni dosti, ko je s svojo otročjo praktiko stopil na dan.

Krščanska naša stranka je demokratična, krščanska, socialna! V ti stranki si poslanci ne (bodo služili križcev, pač pa križev; gorje ti-stemu, ki bi v nji iskal „osebne momente“ in prepričani smo, da v nji takih ljudi ni.

Socialna stranka ni le gospodarska stranka, ona mora več biti: „Nekateri mislijo,

da je socialno vprašanje le gospodarsko vprašanje, a nasprotno je to-le vprašanje v prvi vrsti versko, in se mora rešiti po postavah morale in po verskih načelih. Podvojite delavcem plače, skrajšajte jim delavni čas, dajte jim najcenejši živež, če bo pa delavec vedno slišal nauke, kakoršni se trosijo po delavskih krogih (n. pr. po „Narodu“) če se bo ravnal po zgledih, ki se mu pripovedujejo z namenom, da bi se mu vzela vera v Boga in se izpridila njegova nravnost, bo vse zastoj. Vzemi duhovnom kali, ki jih jim daje krščanska modrost; vzemi jim skrbnost, varčnost, ponižnost, skromnost, potrpežljivost, in najboljši položaj jih ne bo zadovoljil. Zato smo katoliške može vedno opominjali, naj se združujejo z namenom, ljudstvu pomagati, a njihov trud naj podpira in sodi vera“. (Leon XIII. 5. febr. 1901.) Obžalujemo, da se v ti zadevi naše prepričanje ne strinja s prepričanjem štajarskih tehtnih politikov. Od prepričanja, ne moremo odnehati, da je vera prvo, vse drugo pa pride za njo, a prositi moramo, da „tehtni politiki“, ljudem, ki so tega prepričanja ne očitajo „osebnih momentov“. Krščanski socialci tudi svoje nasprotnike v toliko častimo, da jih ne sumničimo tako nečastnega postopanja, prosimo pa, da se nasproti nam od nasprotnih ljudi ne vzdiguje očitanje, ki se dokazati in utemeljiti ne da.

Razdor slovenske delegacije na Dunaji smo obžalovali, a stvar nikakor ni tako tragična, kot bi si kdo mislil.

V tem se strinjamo z „Slov. Listom“. Ne število samo odločuje, da pa odločnost bojevnikov, in stokrat boljše je malo število junakov, kot vojska, ki šteje v svojih vrstah izdajalce. Začuden smo slišali, kako so poslanci, — katoliško narodni poslanci štajarski šli za Tavčarja in mislili smo si: te mora vleči tja stara lju bezen, naj gredo, a veselili smo se, da je krščanska stranka zdaj oproščena mnogih ozirov, vzlasti pa je ta ločitev ljudstvu v dokaz, da nam je boj za krščanska načela resen in ne le komedija. Ta le ločitev bo gotovo vzbudila versko zavest, vzbudila tudi tem večje navdušenje v narodu. Živela zato katoliška narodna stranka, Bog in narod sta z njo, in z njo so simpatije vseh — vsaj netehtnih politikov. Vemo, da živi politika ob kompromisih, menda je grof Hohentwart nekoč izgovoril to besedo, živeli smo ob kompromisih, a živeli kot sužnji, in katoličanstvo in kmečki stan je dobil v teh kompromisih, kar so mu pustili drugi. Zdaj ne delajmo več kompromisov, ki so le krinka za lastno lenobo in semtertja — nezmožnost.

Neki obmejni Slovenec, ki ni tehten politik.

Kmetje, pomislimo!

Izviren dopis z Gorenjskega.

Največji revež je kmet. Vkljub vsej pridnosti gospodarjev vendar kmečki stan najhuje propada. Dolgovi na kmetijah grozovito naraščajo. Vse spoznava, da je kmečki stan temelj državi, vse pomiluje kmeta, povsod se mu kaže dobra volja, samo resno pomagati mu neče nihče. Prav razveselilo je nas gorenjske kmete, da so se naši poslanci, ki so v „Slovanskem centru“ zbrani, postavili na agrarno, kmetom prijazno

stališče. Znabiti vendar enkrat pridemo od obljub do dejanj. Avstrija je poljedelska država, in ako bi se vsaj v agrarnih zadevah postavili po koncu vsi zastopniki kmetov, bila bi to močna stranka, ministre in uradnike po ministerstvih bi silila, da bi kaj več storili za kmeta.

Ne sme se pa misliti, da je nam kmetom že pomagano, če se nam odpiše nekoliko davka. To je majhen obliž za veliko rano. O popolnem ozdravljenju razmer na ta način ni misliti. Res je, da so davki za kmeta previsoki in da bi se morali z ozirom na prepričani čisti dohodek kmetij popolnoma odpisati. Če je pa kaj upanja, da se to zgodi, ne vemo.

Kmeta ne tero samo davki, žuli ga previsoka režija. Delavske moči so vsled naraslih tovarn in novih služb pri železnicah postale predrage. Pastarica ima danes plačo, kakršno je pred nekoliko leti imela dekla. Hlapec se že težko dobi za visoko plačo, vrh tega še hoče vsak hlapec imeti dobro hrano, dvakrat na dan „malico“ s pijačo, če ne — odpove službo. Gospodar, ki sam sebi pritruje, da ne leze v dolgove, mora večkrat še čedno hlapca prositi, da naj ostane v službi, in mu vse obljubi. Sveda se mora delati razloček mej plačami kmetijskih delavcev in delavcev v tovarnah.

Prav to-le dajanje pijače pri „malici“ je nekaj neznosnega. Kjer se mošt doma pridela in če so posli ž njim zadovoljni, je še dobro. Ali mnogokrat hočejo posli, da naj se jim daje vino ali žganje. Zlasti v zimskem času mora človeka, kadar je mraz, pogrevati žganje. Mnogi gospodarji so bili primorani, udati se temu dokazu. Zato pa nekateri producenti špiritovca, zlasti v Kranju, izvrstno stoje. Tako mi je nedavno pripovedoval neki prijatelj iz Kranja. Vsi dokazi, da po žganju človeku telo in duh le hirata, ne pomagajo, večkrat se gospodar mora udati, če hoče imeti posle, ker vedno sliši izgovor, da ga tam in tam tudi vedno dobivajo.

Nekoliko bi si kmečki gospodarji v tem oziru lahko pomagali sami. Prvo bi bilo, da naj si napravijo za dom mnogo tepkovca. Če že mora mošt imeti malo več moči, naj se mu pri-meša nekoliko vipavskega vina, ki je po ceni. To je čvrsta in zdrava pijača. Drugič je pa treba nekega dogovora med kmeti, da bodo vsi enako delali in da jih ne bodo žganja žejni posli uganjali v kozji rog. Vsled tega je treba med kmečkimi gospodarji nekoliko tesneje zveze, da se skupno dogovore o polajšanju svojih bremen. O tem pa prihodnjich.

Izvirni dopisi.

Iz Starega Trga pri Ložu, 27. febr. V svojem liberalnem trobitu „Sloven. Narodu“ št. 36, razkoračil se je neki tukajšnji dopisun, ki seveda nima družega dela, nego da vedno za pečko študira in premišljuje, kako bi izlil ves svj srd na našo častito duhovščina ter druge može, ki ne trobijo v liberalen rog. Ne bom se spuščal s tem dopisunom v nikako polemiko, kajti ni se vredno prepirati s takimi dopisuni. Povem pa, kar se tiče moje osebe, da s tem me g. dopisnik ne bodete nič ustrašili, ako me v svoji umazani pisariji v takih listih, kakor je „Slov. Narod“, napadate. Štel bi si v največjo sramoto, ako bi me liberalni listi hvalili.

Dopisnik „Slovenskega Naroda“ v zgoraj navedeni številki, se poslužuje jako neumnega sredstva za dokaz moje nesposobnosti kot krajni šolski načelnik, ko pravi, da sem prejšnje dni na božjih potih naprej molil. No, no, saj se je še slavni vojskovodja Radecki podal z rožnim vencem v roki nad sovražnika! Svojo vero tudi očitno spoznavati, se poštenemu kristijanenu ni treba sramovati! S tem dokazom moje nesposobnosti niste, g. dopisnik, osmešili mene, ampak sami sebe! Rečem pa, da bi me bilo sram in pa še kako, ako bi mi mogel kdo očitati, da sem bil radi nepoštenega življenja 3 mesece v zaporu. — Tega mi pa g. dopisnik ne morete očitati! Žal, da se tudi še v našem kraju nahaja peščica ljudi, ki se sramuje, da sta jih učila krščanski oče in krščanska mati spoznavati Boga.

Našega dopisnika seveda najbolj v oči bode, ker je pri nas še verno in svojim duhovnikom udano ljudstvo.

Mi pa slovenski kmetje, bodimo trdni, neomahljivi v svojih krščanskih načelih, da se bode tudi pri nas moglo reči: Slovensko ljudstvo vstaja, roke si vkup podaja, nikdar se ne omaja! Z veseljem moram reči, da se je pri nas začelo ljudstvo zavedati, spoznavši svoje prave prijatelje ter njih ravnanje z ubogim trpinom. Le tako naprej in ljudstvo se bode vedelo še bolj ogibati ljudij, kateri imajo le v zasmeh to, kar so nas učili naši stariši in duhovniki. Vihra naj, tuli piš — zastava k zmagi nam je križ!

Jernej Poje,

posestnik in krajni šolski načelnik.

Iz Radeč pri Zidanem mostu, dné 27. februvarja. Naših liberalcev se je polastila vročnica. Kaj pa je vendar tako razburilo naše liberalce? Listi „Dragi soobčani“, katere smo resnici na čast razdelili nekaterim občanom, razgreli so jim njihovo kri in v takem položaju polastila se jih je fantazija, da so listki lažjivi in obrekljivi.

Da smo v „listu“ poročali resnico, smo vsak čas pripravljivi potrditi z dokazi, katerih pa, o tem smo prepričani, liberalci ne bodo terjali od nas, tako gotovo, kakor so očitane v „listkih“ pobasali v svojo malho. Tudi to smo pripravljivi dokazati, da je občinski odbor res, enoglasno imenoval častne občane, čeravno „Slov. Narod“ trdi, da to ni resnica! Kdo tedaj laže?!

Sedaj pa spominjamo liberalce na to, česa so se posluževali pri nabiranju tistih 273 podpisov, katere nam v „Narodu“ predbacivajo. Teh podpisov se niso upali po poštenem potu nabirati. Kako so bili nabrani ti podpisi, priča dejstvo, da podpisani protestirajo proti podpisom. Tega seve niso hoteli poročati, kako so se kmetje razburjeni oglaševali, ter odločno zahtevali, naj se jim podpisi izbrišejo, ko so izvedeli, zakaj se gre in na kako grd način so si liberalci pridobili njihove podpise.

Vedite liberalci, da bode to vaše početje še manj sadu prineslo, kakor ga je prinesel Tavčarjev shod v Radečah pred državnozbornimi volitvami. Konsumno društvo ste nam hoteli podreti, posojilnico ste nam hoteli uničiti, Vi „prijatelji kmeta“, kateremu ste se laskali, ko ste za volitve agitirali, sedaj mu pa hrbet kažete. Kako priljubljen Vam je kmetijski stan, kaže dejstvo, da osebe, katere izbornu delujejo za gmotni napredek kmetijskih posestnikov, obrekujete in po časopisih opravljate.

„Narod“ občinskemu odboru predbaciva, da rad svoje sklepe ovrže, takoj zraven pa cmenja, da se je župan trudil sklep ovržeti, a ni se mu posrečilo! — Kam naj bi primerjali to „maneštro“? Resnica je, da je naš slavni občinski odbor neomahljiv, zato je tudi županu zastoj čakati, da bi se mu namen posrečil, kajti s ponosom se odbor zaveda, da — kar je storil, je storil v blagor in prospeh občine Slava mu!

Da je občinski odbor zapravljiv, ter se vozari na občinske stroške v Ljubljano, bode „Sl. Narod“ pač moral dokazati na zatožni klopi, kamor bode v kratkem častljivo posajen Memimo, da se mu to ne bode posrečilo, kajti deputacija, katero je odbor pooblastil, da se pelje v

Ljubljano ni za to dobila niti vinarja od občine, in tudi ničesar zahtevala ne bode!

Stavka, da ni nadučitelj hotel stopiti v ožjo vez s svetovalčevu družino, si pač ne moremo raztolmačiti. Smeha je vredno, kake fantazije ima naš nadučitelj! Predobro ga poznajo naši svetovalci, da bi si ga želeli v ožjo dotiko, poznajo vsi občani, od najboljših do najslabše hiše v občini. . . . Čujemo da namerava občinski odbor tudi v tem oziru storiti nadaljne korake!

Pač tragično pri našem občinskem zastopu pa je, da imajo v svoji sredi župana drugega značaja, drugih misli t. j. strastnega liberalca! Umevno je, da občinski odbor pod takim županom uspešno delovati ne more.

Kako je pa vendar to prišlo, da povsem katoliškemu odboru na čelu stoji liberalni župan, vprašali nas bodete na to gosp. urednik? Častno izjavo je dal, da bode deloval in se potezal za katoliško stranko, sedaj pa udriha po nas z repom „liberalnega zmaja“! To je značajnost!!

Na poziv, da naj se razpiše razprodaja častnih občanstev, odgovarjamo, da se to ne bode zgodilo, pač pa se bodo častni občani še imenovali, a ne pod predsedstvom sedanjega župana! — Kar se pa tiče prihoda občinske volitve, rečemo le toliko, da ne bodemo pri liberalcih nasvetov iskali, kajti predobro nam je znan njihov program!

Politiški pregled.

Iz Dunaja. Slovanski centrum je razmotrival dne 29. t. m. političen položaj in je prišel do prepričanja, da se žal vladi še ni posrečilo pripraviti zbornico do pozitivnega dela, in je izrekel željo, da naj bi vlada stopila v dogovor s češkim klubom v to svrhu, da se prične v zbornici stvarno delo. Nadalje se je posvetoval slovanski centrum o dopisu hrvaško-slovenskega kluba, v katerem se izraža želja, da bi se ta klub s slovanskim centrom spojil; in je z ozirom na dejanske razmere in osobito na to, da je edino le narodnostno vprašanje, o kojem obadva kluba jednako mislita. Klub je sklenil jednoglasno, da naj stopi predstojništvo slovanskega centra s predsedništvom hrvaško-slovenskega kluba v dogovor, kako da bi bilo v narodnostnih vprašanjih jednotno postopati. Mi smo že s prva naglašali, da je to vprašanje na način rešiti, da slovenska državna zbornica delegacija vsaj o narodnostnih vprašanjih jednotno nastopa, in reši, kar je še rešiti.

Italija se je izrazila, da ji bo mogoče ponoviti trozvezo še-le tedaj, kadar bode s trgovskimi pogodbami z našo državo na čistem. Aha!

Krščansko-socijalna organizacija na Moravskem. Nemški kršč. soc. na Moravskem so imeli preteklo nedelje v Olomucu svoj zaupni sestanek, na katerem so se posvetovali o svoji organizaciji. Sestanka se je udeležilo 154 zaupnih mož. Nova organizacija se bode imenovala: „Združene krščanske stranke na Moravskem“.

Srbski kralj Aleksander se je hotel peljati na Dunaj, a ostane doma. V armadi ima toliko nasprotnikov, da se je bati, da bi v slučaju njegove odsotnosti se ne uprizorila akcija na korist Kerageorgieviča.

Protestantska Nemčija ne pusti, da bi se njeni pastori v časopisih in govorih pred ljudstvom zasramovali. Pred dnevi je bil v Königsbergu obsojen v ječo urednik nekega socijalno-demokratskega lista, ki je pisal: „Dobe se župniki in niso osamljeni, ki so sokrivci ljudij, ki laži trosijo o socijalni demokraciji.“ Kake so te besede? Ali se desetkrat hujše besede ne bero v „Narodu“ vsak dan?!

V angleški zbornici so pričeli Irci govoriti v irščini, kar se v angleškem parlamentu ni govorilo že 600 let. Angleži divjajo jeze.

Angleški kralj se je te dni mudil na Nemškem kot gost nemškega cesarja. V Berlinu ga ni bilo. Širijo se vesti, da je angleški kralj smrtnonevarno bolan, ker ima neozdravljivega raka v goltancu.

Avstrijska kolonija — v Ameriki. Avstrija je baje dobila veselje do kolonij. „Velikanska“ pridobitev v Tientsinu jo je naredila podjetno. Sedaj je Avstrija vrgla, kakor poroča „Frankfurter Zeitung“ svoje oči v Brazilijo. Vzbudile so se ji želje po Brazilijski pomorski državi Parana, v kateri namerava nadaljevati svoje kolonizacijsko delo. V tej državi je mnogo avstrijskih podanikov, posebno Dalmatincev. S to vestjo v zvezo spravljajo listi vest, da je avstrijska korveta „Donau“ odplula proti južnozahodni obali Amerike.

Francosko-ruska zveza. „Echo de Paris“ poroča iz Petrograda, da se je s francoskim načelnikom generalnega štaba vršilo več važnih pogovorov, na katerih so se natančneje določile vloge obeh zveznih držav. Car sam da je želel, da bi se nekatere izključno vojaške točke bolje pojasnile. Sklenjeni dogovori so bili sestavljeni pismeno, ker je to želela ruska vlada radi pogostih sprememb v francoskem vojnem poveljništvu.

Domače novice.

Resna beseda slovenski duhovščini. Prištaši „Slovenskega Naroda“ tožijo naše liste za vsako malenkost. Koliko kričečih gujusnih laži je vsaki številki „Naroda“ o naši duhovščini! Kedaj se bode torej zganila naša duhovščina in si osnovala sebi v obrambo pravno društvo? Skrajni čas je že, da se lopovski napadi na duhovščino omeje!

Predlogi naših poslancev. Posl. Pfeifer in tovariši so vložili predlog, da se premenita § 28. in 198. zakona z dne 25. okt. 1896. drž. zak. št. 220 o direktnih osebnih davkih. Posl. Pfeifer in tovariši predlagajo, da država tudi za letos določi primeren znesek za podpore k stroškom streljanja proti toči. Posl. Pfeifer in tov. dalje predlagajo, da se v novi trgovinski nagodbi z Italijo odstrani takozvana vinska klavzula in primerno zviša vozna carina od italijanskih vin. Poslanec Žičkar i. dr. so vložili naslednji predlog: „Visoka c. kr. naučna uprava se pozivlja, da vse potrebno ukrene za ustanovitev slovenske obrtne šole na Spodnjem Štajarskem.“ Dalje so člani „Slovenskega centra“ vložili predloge, da se popolnoma opuste mitnice na državnih cestah in da se cena kuhinjske soli zniža od 11 na 4 kr. živinske soli pa na 1 kr. pro kg in da se v vsaki občini sme prodajati živinska sol.

Kje pa spite g. dr. Dečko? V zadnji številki „Slov. Lista“ smo povedali, da „Narod“ še ne neha blatiti dr. Šusteršiča, da je on zakrivil imenovanja Končnika in Profta; dokazali smo, da je to popolna laž ter povedali, da je prvi to zadevo privlekel v javnost dr. Dečko na zaupnem shodu v Mariboru. Pričakovali bi od dr. Dečka, da utemelji svoja očitavanja, oziroma jih dokaže, a dr. Dečko je naenkrat utihnil in pustil „Narod“ obrekovati dr. Šusteršiča dalje. „Narod“ sedaj zopet piše, da hočemo z vpitjem preslepiti javno mnenje in „da ti klerikalci delajo vedno tako, kadar se jim dokaže kako lopovstvo“. Vprašamo: Kaj se je kaj dokazalo? Gosp. dr. Dečko, pridite vendar na dan s svojim moštvom in dokažite dr. Šusteršiču, kar ste mu očitali na zaupnem shodu v Mariboru in kar je potem „Narod“ z veliko slastjo priobčil. Slovenska javnost Vas, gosp. dr. Dečko, smatra za poštenega moža, zato zahteva od Vas, da daste v javnosti pojasnila!

Dr. Šusteršič „slovenski rodoljub“ v očeh liberalcev. Vendar jedenkrat! Dolgo časa nismo vedeli kaj bi moral storiti dr. Šusteršič, da bi v očeh liberalcev veljal za slovenskega rodoljuba. Sedaj pa je to odkrila tržaška „Edinost“, ki ima vso modrost v zakupu. O dr. Šusteršičevi pravdi proti celjski „Domovini“ piše: „Na Kranjskem naj se tožarijo kolikor hočejo (oj, oj, ali ni „Edinost“ za „spravo“?) če pa kdo tira svojega rojaka pred tuje ali sovražne sodnike, temu ne priznavamo več naslova slovenskega rodoljuba“. Tako torej! Ker „Domovina“ slučajno izhaja v Celju, moral bi se pustiti dr. Šusteršič psovati od celjskih „prvakov“ kolikor bi

bilo ljubo štajarskim liberalcem in požirati bi moral mirno tudi iz Kranjske importirane psovke v „Domovini“, potem bi zaslužil pri liberalcih naslov — „slovenskega rodoljuba“. „Edinost“ je res najmodrejši list na svetu!

„Narod“ trobi z Židi. Dunajskim Židom ni nič po volji krepka krščansko socialna organizacija dunajskih obrtnikov. Dobili so zato nekaj mož, ki so sklicali na Dunaj neki „neodvisni obrtni sestanek“, o katerem pa v javnosti niso nič povedali, da je naperjen proti dosedanjim dunajskim organizacijam in da je njegov namen napeljati vodo na židovski mlin. Udeležil se je tega shoda tudi g. Kregar iz Ljubljane, ki je na shodu židovsko namero postavil ob odobravanju vseh resnih delegatov v pravo luč — in „Narod“ hiti ter prepíše poročilo in psovke na Kregarja iz židovske „Neue Freie Presse“ ter blebete o Kregarjevi blamaži, dočim je židovska prireditelj doživela blamažo, ter čveka, da morajo dunajski obrtniki imeti o g. Kregarju čudne pojme. Znano nam je, da so dunajski obrtniki o g. Kregarju vsled njegovega odločnega nastopa dobili prav dobre pojme in pristavimo naj še, da bode „Narodova“ blamaža popolna, da je po Kregarjevem govoru k Kregarju pristopil celo državni poslanec Plantan ter dejal: „Prav ste povedali!“

Ali je Hribar izdajica? Znano je, kako srdito so bili napadeni kršč. soc. delavci slovenski, ker so poslali pred letoma svoje zastopnike k shodu kršč. soc. avstrijskega delavstva na Dunaj. „Narod“ je dejal, da so radi tega izdajice slovenske stvari. Pretekli teden se je vršil na Dunaju na vabilo dunajske kršč. soc. občine shod mest z lastnim statutom. Tega shoda, katerega je pozdravil Lueger, se je udeležil tudi Hribar. Vprašamo „Narod“, ali je Hribar sedaj izdajica, ker je šel mej dunajske kršč. socialce? Ali mu bode pomeril z isto mero, s katero je meril delavcem?

Shod hišnih posestnikov je bil preteklo nedeljo v „Mestnem Domu“ v Ljubljani. Shoda se je udeležil tudi gosp. dr. Šusteršič, ki je izjavil, da je na njegovo in posl. Vencajza intervencijo stopil ministerski predsednik v telefonično zvezo s kranjskim deželnim predstvom in na to sistiral odlok kranjske deželne vlade, ki je določal, da se morajo zaostali obroki potresnega posojila takoj plačati. Dr. Tavčar je na shodu tudi govoril in pravil sicer, da se je pogovarjal s finančnim ministrom, kako pa je on dosegel sistiranje odloka dež. vlade, tega on ni povedal, ker nima prav nič zasluga za to. O položaju hišnih posestnikov je govoril dr. Gregorič, ter so bile sprejete naslednje resolucije: 1.) Kranjski državni poslanci se prosijo, naj delujejo v svojih krogih na to, da zadobi nujni predlog državnega poslanca dr. Šusteršiča pri članih ostalih klubov zadostno podporo. 2.) Ako je pa v obstoječih razmerah nemogoče doseči nujni predlog gospoda dr. Šusteršiča, bi bila naloga naših državnih poslancev, izposlovati one olajšave, katere sploh zamorejo doseči, da se te pravično razdele. — 3.) V slučaju pa, da bi c. kr. deželna vlada, oziroma finančna oblast, izvajala silno iztirjevanje, naj se skliče takoj drugi shod, ki bi volil deputacijo, da prosi za avdijenco pri Nj. Veličanstvu ter mu razloži žalostni položaj našega mesta in ga prosi pomoči. Shod se naj pa tudi takoj skliče, ako bi bila akcija naših poslancev brezuspešna. Tako je bilo v pričo dr. Tavčarja priznано, da je dr. Šusteršičev predlog jako koristen za Ljubljano, in prav nič ni pomagalo „Narodovcem“, da so pri glasovanju dr. Triller, dr. Hudnik in njegov pisar delali silno kisle obraze!

Lažnjivost „Narodova“. „Narod“ je poročal, da je naš knezoškof naročil in plačal šopke za neko veselico „Meščanskega kluba“. Vsa „Narodova“ vest je od začetka do konca zlagana in le priča, kako zlobni ljudje so zbrani okolu „Naroda“, ki brez najmanjšega dokaza blati našega knezoškofa.

„Doktor“ Plantan. Držav. poslanec Plantan iznašel je novo vrsto doktorata. Odkar je izvoljen državnim poslancem, se daje za „doktorja“ „nazivati“. V spisu hrvatsko-slovenskega

kluba in v raznih listih se gospod Plantan dosledno nazivlje „doktor“. Ravno tako se nahaja ta naslov v raznih spisih pisarne poslanske zbornice. Kako je Plantan, postal „doktor“?

Knappitsch se je zgubil! Ravnateljem celovškega učiteljskega je imenovalo ravnokar ministerstvo nekega Jos. Schumeisterja iz Solnograda. Dosedaj je bil ravnatelj na tem zavodu znani renegat Knappitsch, ki je s svojo ženo vred kolovratil javno za nemško nacionalne propagande Uradni list pa nič ne pove, kam je zginil ta mož. Menda pa je vendar prišel tudi zanj — dan plačila.

Laž „Domovine“. Iz Rečice se nam piše. Z ozirom na dopis v „Domovini“ št. 8, javljamo resnici na ljubo. Ni res, da vodja Zorko ni izpolnil in predložil poizvedovalnih pol za odmero dohodninskega davka pri „Konsumu“, recte „Kmetijskem društvu“ na Rečici; res je pa, da je vodja Zorko dotične pole na podlagi sklepnega računa točno izpolnil, in da je načelstvo te pole na svoje mesto pravočasno predložilo; na podlagi te napovedbe je finančna oblast primerni davek naložila. Ostudna laž je in zlobno obrekovanje, da je „konsum“ na Rečici plačal zaradi nakupovanja masla okoli 800 K kazni, resnično pa je „konsum“, recte „Kmetijsko“ društvo ni plačalo radi nakupovanja masla niti enega vinarja kazni.

„Gorenjčeva“ razsodba v vodnih napravah. Iz Kranja se nam poroča. „Gorenjec“ je v svoji zadnji številki s pravo slastjo poročal, da je c. kr. deželna vlada razveljavila projekt g. T. Pavšlarja. Mi se temu ne čudimo, da je zavistni poročevalec izjavo c. kr. deželne vlade tako tolmačil, — že vé, da svoji gospodi s tem ustreže. In pa tudi lažje je, koristno reč spodbijati, kakor izpeljevati. Ne kalimo jim radi tega veselja, zagotavljamo jih pa, da bo poprej zasvetila električna obločnica na Jami, kakor bo pa izpeljan njih vodovod iz Kokre. — Da, da, vodne naprave so jim španske vasi!

Poroka. V Vratislavi se je poročila Ljubljanka, operna pevka gdč. Fanika Vrhunc z opernim tenoristom gospodom Adalbertom Holzapfelom.

Vodovodno društvo „Aurisina“ v Trstu hoče napraviti nov vodovod ter eksproprijira v to svrhu najlepša zemljišča Križanov, Prosečanov in Kontorelcov. Politična komisija je dotična zemljišča cenila kolikor toliko pravično. To pa „Aurisina“ ni bilo po volji, poslala je sodno komisijo na lice mesta, sestavljeno iz mestnih inženjerjev in geometrov, ki so napravili cenitev, katera opravičeno razburja lastnike zemljišč. Proti novi cenitvi se vložil rekurz, o katerem se je nadejati, da bo imel uspeha, kajti ti gospodje, ki bržkone nimajo pojma o vrednosti vinogradov in sadnih vrtov — cenili so vrh tega po zimi in napravili elaborat, ki je uprav strašen.

Pozor! Za knjigo „Socijalizem“, spisal dr. Krek, se sprejemajo naročniki samo do srede tekočega meseca. „Socijalizem“ bode izhajal v snopičih po 15 kr. Naročilo na dopisnici za sedaj zadošča. Sprejema naročila čast. g. Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani, za deželo, in gosp. Fran Breskvar, knjigovez predškofiji v Ljubljani za Ljubljano.

Nagla smrt je zadela na Dovjem Jakoba Dovžana. Dne 20. t. m. ob osmi uri je šel k sv. maši še zdrav, a ko je iz cerkve prišel, se je vsedel na klop in spregovoril: „Komaj sem prišel“. Ko je to izrekel, se je zgrudil na tla. V desetih minutah je bil — mrtev. Star je bil šele 21 let.

Umrl je v Kandiji pri Novem Mestu duhovnik g. Raff. Winkler 23. m. m. Pokojnik je bil rojen l. 1870. v Idriji. R. I. P.

Osebnosti. Imenovan je starosta mariborskih kanonikov g. dr. Ivan Križanič stolnim dekanom tega kapitlja. — Sv. oče je imenoval župnika in dekana djakovskega g. M. Cepelica protonotarom sv. stolice. — Župnik Keršič je umrl v Škofji Loki v ponedeljek zvečer ob 6. uri. — Imenovan je avskultantom pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Novem Mestu g. dr. Jak. Jan. — Gospa Irma Polak

in tenorist g. Orželski sta z intendanco hrvatskega gledališča v Zagrebu sklenila pogodbi ter sta postala člana zagrebškega hrvatskega gledališča. — Premeščen je g. L. Stiasny, učitelj v Radoljici, za nadučitelja v Zagorje ob Savi. — V Predvoru pri Kranju je umrl č. g. župnik Janez Debeljak.

V Poljanah nad Skofjo Loko se je ustanovila farna knjižnica.

V Trstu se je osnovalo antisemitsko društvo.

Goriški Lahoni so napravili posredovalnico s katero so hoteli spodriniti iz služb slovenska dekleta in na njih mesto usiliti furlanska. Ker ni šlo, so posredovalnico zaprli.

Drobne novice. Dne 8. marca se bode pri upravnem sodišču na Dunaju vršila razprava o pritožbi mestne občine ljubljanske proti notranjemu ministerstvu v zadevi samoslovenskih imen ulic. — Vseh društev v Ljubljani je doslej 157. — Trgovino z delikatesami je opustil v Ljubljani gospod Fran Krapež. — Ivan Hribar in Drag. Lapajne, župan v Idriji, dobila sta za dobo jednega leta dovoljenje, da smeta pričeti z deli za tehnične predpriprave za železnico od Vrhnike preko Št. Jošta in Hotederšice v Idrijo. — Na Dobrni je pogorela takozvana „Kaptanova“ hiša, ki je bila last štajarske dežele. — V cerkvi sv. Ignacija v Gorici bo v postnem času vsaki petek ob 7. uri zvečer slovenski govor. — Trst šteje 176.456 prebivalcev proti 157.466 v letu 1890. Goriška z Gradiško šteje 230.762 prebivalcev proti 220.308 v l. 1890. Istra šteje 336.484 prebivalcev proti 317.610 v letu 1890.

Umrl je v Bednji na Hrvatskem dekan in župnik č. g. Lavoslav Vojska. Pokojnik je bil navdušen, delaven hrvatski domoljub. Oče njegov bil je doma v Idriji.

Državni zbor.

(Izvirno poročilo.)

Dunaj, dne 23. februarja 1901.

Prišli so časi, da se po celem svetu prav sistematično napada katoliška cerkev. Vsi ti napadi so urejeni po enakem načrtu. O tem nas poučujejo poročila iz Francije, iz Španije, pri nas iz „Slov. Naroda“ in tudi iz avstrijskega parlamenta. „Udari pastirja in razkropi se čeda“, to je vodilo vseh napadov in prav iz tega se da sklepati, da vodi neka jednotna moč, oziroma neko skrito društvo vso akcijo proti katoliški cerkvi in da so vsi oni, kateri se kažejo za voditelje tej struji, zvezani in hlapci ali „ponižni sluge“ onega skrivnega društva.

Današnja seja je imela za celi dan opravila z nekim korakom nemških radikalcev, ki je bil namenjen katoliške duhovnike silno udariti in s tem katoliško cerkev ponižati. Nemški radikalci so namreč nameravali celi državni zbor zapeljati v to, da bi ta v svoji celoti izrekel sumničenje proti katoliškim duhovnikom in da bi se obojalo postopanje katoliške cerkve.

Radikalci Schönerer, dr. Eisenkolb in dr. so vložili namreč neko interpelacijo, ki je zbirka najostudnejših sumničenj in najpodlejših obrekovanj proti duhovskemu stanu sploh in to v izrazih, ki se ne rabijo v navzočnosti dostojnih ljudi. Predsednik grof Vetter, ki je v predzadnji seji izjavil, da si ne pusti odvzeti pravice, odstraniti nedostojnosti v predlogih, se je takoj izrekel proti tej interpelaciji, ter jo je izročil podpredsedniku Pradeju, da govori s Schönererjem o tem. Ker pa Schönerer ni hotel interpelacije vzeti nazaj, jo je odlal na lastno odgovornost v tisk, in ker so o tem zvedeli poslanci, so zahtevali splošno, da se interpelacija ne sme spraviti v javnost. Konečno se je Schönerer vdal tej splošni zahtevi, in začetkom seje je predsednik grof Vetter naznanil, da sta Schönerer in dr. Eisenkolb dotično interpelacijo vzela nazaj, ter pristavil, da sta interpelanta zatrjavala, da je vsebina interpelacije večinoma povzeta iz znane knjige sv. Alfonza Ligouri. Ta izjava je silno razburila radikalce in osobito Wolf-a, da se je vedel kot besen.

Dr. Kathrein protestuje v imenu nemških katolikov proti nesramnemu sumničenju, koje izreka interpelacija, in tudi proti temu, da je vsebina interpelacije identična z izvajanji sv. Alfonza Ligouri.

Poslanec Wolf prevpije razburjeno zbornico z vskliki: „Proč od Rima!“ in predsednik zavrta sejo rekoč, da se bo stvar razpravljala v tajni seji. Izpraznile so se galerije in nadaljevala se je razprava v tajni seji, v kateri so nastopili: grof Dzieduszycki, baron Morsey, dr. Šusteršič, Serenyi, Conci in dr. Hruban kar najodločneje proti interpelaciji, koje je pa dr. Eisenkolb s sumničenji zagovarjal.

Dr. Šusteršič-ev govor: V imenu slov. centruma se pridružim dozdamnim protestom. Prišli smo v zbornico, da delamo pošteno za blagor ljudstva. Ako se pa žali naše versko prepričanje in versko prepričanje po nas zastopanih narodov, moramo takemu početju z vso odločnostjo in brezobzirnostjo nasprotovati. Spoštujem vsako prepričanje, tudi ono poslanca Eisenkolba, naj pa tudi on moje prepričanje spoštuje, če je tudi drugo kakor njegovo. S to interpelacijo se je pričel nov način boja v zbornici, ki je bil do zdaj običajen zunaj zbornice. Ako primanjkuje sovražnikom katoliške vere stvarnih dokazil, tedaj privedejo razbojniške povesti iz spovednice in to zaradi tega, ker vedo, da duhovnik ne sme izdati izpovednice. Ta način boja ni plemenit, in najmanj bi se smel pričakovati od nemških mož, kateri hočejo tukaj zastopati v zbornici nemško značajnost, — kateri pa le ljudi žalijo, o kojih jim je znano, da se ne morejo braniti. Tak način boja je nizek in podel.

Glavni govornik dr. Scheicher je po soglasji cele zbornice pobijal vsebino interpelacije, in je izrekel kot veščak o jstro kritiko o Grossmannovi prestavi teologije sv. Alfonza Liguori. Ta prestava ni družega kakor pamflet proti katoliški cerkvi. Konečno je z veseljem konstatiral, da je zbornica edina v sodbi o ruvanji nemških radikalcev proti kat. cerkvi ter izrekel upanje, da je to nekaka vesela vez in da je mogoče na podlagi te vezi tudi zbornico k splošnemu delu prebuditi.

Zbornica je sklenila, da se interpelacija odkloni in da se ne sme sprejeti v zapisnik. Za ta predlog so glasovali vsi poslanci, izvzemši Schönenererjancev in dva rudeča socijalca.

Izid tajne seje je poučljiv za naše domače razmere. Prav tako, kakor Schönenerer-janci, nastopa proti kat. cerkvi in njenim služabnikom klika okrog „Slov. Naroda“, in tako postopanje je državni zbor javno obsodil!

Dunaj, dne 26. februvarja 1901.

Začetkom seje se vidi polno poslancev v okrožji predsedništva, ki izprašujejo predsednika in vlagajo nujne predloge, interpelacije itd.

Do zdaj je že toliko takih predlogov v predsedniški pisarni, da še misliti ni, da bi ves ta materijal prišel v razgovor. To je jasni dokaz, da je težko pričakovati stvarnega delovanja.

Pričelo se je s čitanjem nagromadenih nujnostnih predlogov in ker je dr. Kramář zahteval, da se berejo nemške prestave čeških ulog od besede do besede, se to bere in bere in potrafi s tem čas. Le redek je poslanec, kateri bi to čitanje poslušal. Bralo se je tako 2½ uri in potem je odgovarjal predsednik vprašanju dr. Kramář-a v zadnji seji in je obljubil, da bode v prihodnje prestave čeških ulog prav hitro predlagal zbornici.

Čeh Brzorad je napadel potem predsednika, ker se niso sprejeli nemški predlogi, ki so pa imeli češke citate.

Prav tako je interpeliral tudi Čeh Hruby predsednika v češkem jeziku.

Čeh dr. Silney utemeljuje svoj nujnostni predlog, da naj skrbi vlada za oskrbovanje onemoglih in ostarelih delavcev prav na široko, grof dr. Albert Dzieduszycki pa izjavi v imenu Poljakov, da bodo leti glasovali proti vsaki nujnosti, to pa prav zato, da bi prišla zbornica prej do pozitivnega dela.

Dr. Ellenbogen nasprotuje sicer izvajanju dr. Silenya, a bode glasoval za nujnost.

Po govoru dr. Ellenbogna se je razvil med krščanskim socijalistom Lueger-jem in socijalcem Schuhmeierjem dvogovor, kojega hočemo doslovno navesti, da spoznajo naši bralci značaj zbornice:

Schneider proti dr. Lueger ju: „Ne govori z Židom!“

Soc. demokrat Schuhmeier: „Rad bi vedel zakaj da Schneider le vpije na Žide, a jim nič ne stori! Pridite semkaj pa zadavite Ellenbogna! Vedno čveka, pa si ne upa do Žida!“

Schneider: „Zato ne, ker mi Židje preveč smrde; vsak Žid že smrdi, ko na svet pride!“

Soc. demokrat dr. Ellenbogen (proti Schuhmeier-ju): „Vender ne boš mislil, da je Schneider-ja smatrati resnim.“

Schneider: „Žid smrdi, a še grji je židovski hlapec! Vi ste plačani židovski hlapci!“

Schuhmeier: „Vi lažete, vi ste lažnjivec, premišljeni lažnik!“

Schneider: „In Vi jemljete denar od Židov!“

Schuhmeier: „Vi lažnjivec! Vi premišljeni lažnik!“

Tako se govori danes v zbornici!

Čeh Mastalka priporoča nujnost Silenyevega predloga in Čeh Horica se mu pridruži.

Zbornica je konečno odklonila nujnost dr. Silenyevega predloga.

Poslanec Stein, pristaš Schönenerer-jevega kluba napada na to o jstro državno pravdnštvo sploh zaradi konfiskacij in izreče tudi grajo avstrijskemu sodniku. Predsednik kliče Steina na red in pravosodni minister pl. Spens-Booden odgovarja Steina, ter zavrača njegove napade na državno pravdnštvo in na avstrijske sodnike.

Zbornica sprejme to zavrnitev s splošnim priznanjem, le Wolf divja s svojo svojatjo in predlaga po daljšem govoru, da naj se otvori debata o odgovoru pravosodnega ministra. Glasovanje je pokazalo, da ta minister nima veliko prijateljev v zbornici, kajti jednako število 136 glasov je glasovalo za Wolfov predlog in nasprotno. Po opravljenju je bil zaradi jednakih glasov — predlog odklonjen.

Sejo je zaključil krščanski poslanec dr. Scheicher, ki je grajal predsedništvo, da je sprejelo 21. febr. t. l. v zbornični zapisnik vprašanje, Iro-ta in drugov na pravosodnega ministra zaradi konfiskacije perijodičnega lista „Unverfälschte deutsche Worte“, ki je prinesel popis 66 nenravnostnih kaznivih dejanj, koje bi bili zakrivili katoliški duhovni po celi Evropi, a 20 slučajev, da bi se bilo v Avstriji zgodilo. Govornik je povdarjal, da je ta nastop simptomatičen, ker se povsod po enem in istem načrtu nastopa proti duhovščini in je ob avstrijskih slučajih dokazoval neresničnost navedenega.

Zbornica je pritrjevala govorniku, kateri je končal govor, rekoč, da se ne sme zbornica tako daleč ponižati, da bi bila gnojni voz za prevazanje neresničnih svinjarij.

To je bila zopet moralična obsodba nečuvnega nastopanja cerkvi nasprotujoče stranke, in to naj si zapiše za ušesa izvestna gospoda na Kranjskem! „Unverfälschte deutsche Worte“ so imele za sodelavce pri svojih lažljivih svinjarijah tudi „rodoljube“ iz Kranjskega.

Dunaj, dne 27. februvarja 1901.

Današnja seja je bila dolga, bila je polna razburjenosti, a ni ničesar pozitivnega pokazala. Zopet se ni delalo, a mnogo govorilo.

Najprvo sta govorila Čeha Hruby in Sehnal v češkem jeziku o stenografičnem zapisniku, Wolf in njegovi pristaši so pa motili govor z brezmiselnimi mejklici. Za tem govorom je nastopil Čeh Fressl, ki se je precej pri začetku proti svojim pristašem izrazil, da bode 8 ur govoril, in je tudi o stenografičnem zapisniku razpravljaj. Govoril je celo uro, ne da bi ga kdo motil, ko je pa čez eno uro prevzel dr. Začek predsedstvo, je pričel Schönenerer razgrajati in je vprizoril s svojimi pristaši tako tulenje in razbijanje, da je dr. Začek moral odstopiti in je grof Vetter prevzel predsedništvo. Pa tudi to ni pomagalo. Schönenerer-janci so se vedno bujše razburili. Stein in Wolff sta poskočila med češke klopi, rekoč da hočeta Fressla iztirati iz zbornice. Čehi so obkolili Fressla, Wolff je pa dobil od Nemcev pomoč.

Pesti so se videle in nečuvni krik se je razlegal po zbornici; Steina so pehali sem in tja in konečno je češki kmet Kubr zgrabil Steina, da se je kar vil, Rataj je pa zavpil, da se je po zbornici razlegalo: „Ako se dotakneš Fressla te s svojima rokama takoj zadušim!“ Nevarnost je bila, da se prične v zbornici pravcati pretep. Ko je predsednik to videl, je začasno zaključil zborovanje, in valovi razburjenosti so se polagoma poglobili.

Po polurnem odmoru je otvoril predsednik zopet sejo, povdarjajoč, da silno obžaluje, da se more v zbornici kaj tacega prigoditi, kar je njega primoralo sejo prekiniti. Prosil je zbornico, da naj vender varuje zborničen ugled. V razpravo je pa prišel nujnostni predlog poslanca Breiter-ja, da naj se prične razprava o galiških volitvah.

Breiter povdarja, da sedijo med Poljaki poslanci, ki so prišli v zbornico po najnavadnejih hudodelstvih, tako po golufiji, zlorabi uradne oblasti, javni nasilnosti in zahteva nujnost za svoj predlog. Poslanec Gizovski želi, da se volitve natančno preiskujejo in se izjavi zaradi tega proti nujnosti. Socijalist Daszynski podpira Breiterjev predlog in popisuje nepravilnost raznih volitev ter konča z grožnjo, da ima gališko ljudstvo vsled razburljive nepravilnosti volitev pravico do ustaje. Ministerski predsednik dr. Körber izjavi na to, da bode vpeljal o navedenih nepravilnostih, koje naj bi bili zakrivili vladni uradniki, strogo preiskavo, zajedno pa zavrača splošno sumničenje uradništva, ki je dobro in uraduje po vesti. Poslanec Kubik govori tudi poljski za Breiter-jev predlog in konča nemški z vsklikom: „Poljsko ljudstvo bo po silovitostih uradnikov poučeno, vstalo svoj čas kot izurjeni učenec sile, in tedaj naj se čuvajo ministri. Bajoneti bodo tedaj preslabi!“ — Evgen pl. Abrahamovicz zagovarja poljski klub, Rusin dr. Kos govori tudi proti Poljakom, ki so hoteli Rusine izključiti iz zbornice in navaja, da se je izdalo za volitve do 15.000 gl. Zbornica je pri glasovanju odklonila Breiter-jev predlog.

Dunaj, dne 28. februvarja 1901.

Začetkom seje protestujejo Čehi, kakor zadnji čas vsaki dan, zaradi prelaganja čeških interpelacij in predsednik grof Vetter povdarja, da je do danes pustil prosto govoriti, da bode pa za naprej strogo gledal na poslovni red. Na dnevnem redu je nujnostni predlog, da se uredi trgovina z žitom na čas.

Predlog priporoča predlagatelj poslanec Heinrich v daljšem govoru, pojasnujoč težkoče kmeta in njemu so se pridružili poslanci: Formanek, Horovka, Hruby, Huber, Reichstädter in Steiner.

Zbornica je odklonila nujnostni predlog.

Prav tisti izid je imel nujnostni predlog Šileny-a, da naj uredi vlada razbremenjenje kmetijskih in mestnih posestev, koji predlog je imenovani poslanec prav obširno utemeljil.

S tem je bila javna seja končana, predsednik je pustil poslušalce odstraniti in prišla sta v tajni seji v razpravo dve interpelaciji Schönenerer-ja.

Prva interpelacija govori o odpustkih katoliške cerkve, koji naj bi bili kupljivi. Dr. Kern predlaga, da naj se interpelacija ne sprejme v zbornični zapisnik, ker žali katoliško cerkev. Dr. Scheicher se pridruži govorniku, socijalist učitelj Seitz pa opravičuje vsebino interpelacije, ker nima nič nevarnega, nič zaničljivega v sebi. Oglasi se takoj 16 govornikov in ti volijo glavna govornika dr. Lueger-ja in dr. Tshan-a. Dr. Lueger zagovarja toplo dr. Kernov predlog in povdarja, da je predlog le neki novi način boja Schönenerer-ja za svoj vsklik proč od Rima, kar velja toliko, kakor proč od Avstrije. Dr. Tshan pa ponavlja Seitz-ove tirade in sodi, da zbornica ni poklicana ščititi eno versko prepričanje. Zbornica je pritrčila dr. Kern-ovem predlogu s 170 glasovi proti 106 glasovi. Čehi so se večinom odstranili pri glasovanju iz zbornice, ali so pa glasovali proti predlogu. To dejstvo kaže, da veže neka duševna zveza te gospode in pa Schönenerer-jance: v obstrukciji in v sodbi

o verskih načelih so si nekako podobni.

Druga interpelacija obdelava Liguorijevo moralo. Tudi to interpelacijo je zbornica obsodila. S tem je pa obsojeno tudi „Narodovo“ pisarenje, ki piše kakor Schönerer.

Dunaj, dne 1. marca 1901.

Prvi del današnje seje je izpolnilo branje raznih interpelacij, prošenj, vladnih in drugih predlogov. Drugi del je imel za predmet najnujnostni predlog Zenger-ja in drugov, da naj izgotovi vlada načrt zakona, ki bo ugotovil rudniškim delavcem osemurno delo na dan in ki zabranjuje porabo ženskih in mladoletnih moči v rudokopih. Govorilo je 6 govornikov iz vseh strank za najnujnost. Vsi govorniki so opisovali težkočo in nevarnost dela v rudokopih in pa način izkoriščanja po lastnikih rudokopov. Zbornica je najnujnost odklonila in predlog se je odkazal obrtnemu odsaku v obravnavo.

Seja se je vršila silno suhoparno, a Wolf je preskrbel, da je bil konec živahnejši. Izprosil si je besedo za vprašanje predsedništvu. Pripovedoval je, kako se je ravnalo v tajnih sejah z njegovimi in z interpelacijami njegovih somišljenikov in je nameraval na ta način spraviti vsebino interpelacij v javnost. Zbornica je s silnim krikom prisilila govornika, da je prenehal. Wolf je končno vprašal predsednika, ali hoče svoj ukrep cenzure interpelacij vmakniti. Predsednik je takoj odgovoril, da ostane pri sklepu in je sejo zaključil.

Vprašanje, bo li hotela zbornica pričeti delati, je zdaj v zadnjem stadiju, kajti prihodnji teden mora zbornica privoliti vladi novačenje ali se bo pa — razšla. Vlada se pogaja z levico in z Čehi. Izid teh pogajanj bo rešil tudi vprašanje o obstanku zbornice. Pokazalo se bo skoraj bo-li nadvladal šovinizem, ali pa trezni razum!

Najnovejše vesti.

Umrl je včeraj ob 1/2 6. uri zvečer v Ljubljani hišni posestnik g. Fran Peterca v 74 letu svoje dobe. Pogreb bo jutri ob 5. uri popoldne. Pokojnik bil je zvest naš somišljenik in v meščanskih krogih občeizslana in spoštovana osebnost. Velecenijeni njegovi rodbini naše najiskrenejše sožalje!

Slovanski centrom v drž. zboru odločno zahteva, da pridejo v razpravo tudi investicije in zakon o poljedelskih zadrugah še pred velikonočnimi počitnicami. Da se to omogoči, sta poslanca Šusteršič in Berks s tovariši stavila najnujni predlog, da se ta zadeva brez prvega branja izroči odseku. Če slovanski centrom s tem prodere, je obstrukcija skoro onemogočena.

Dunaj, 2. marca. V četrtek se je vršila prva seja odseka za podpore o nesrečah, prizadetih po elementarnih nezgodah. Tu je prišel na vrsto tudi dr. Šusteršičev predlog o potresnem posojilu. Poslanec ljubljanskega mesta dr. Tavčar se niti toliko ni zmenil, da bi bil k seji prišel in poročal. Za referenta o potresnem posojilu je bil izvoljen kršč. soc. poslanec Steiner.

Tavčar za Wolfa. Dr. Šusteršič se je proti rovanju Wolfa v drž. zboru krepko postavil. Povedal mu je opetovano odločno mnogo resničnih v obraz. Mej drugim je dr. Šusteršič Wolfu zaklical: „Sie verbummelter Student“. „Narod“ ga za to opsuje, da se je obnašal kakor kak kočijaž itd. „Narodu“ dr. Šusteršič torej nikdar prav ne stori. Dr. Šusteršič bi moral, da bi bil Tavčarju všeč, sedeti lepo na miru, kakor kak šolski deček. Potem bi bil dr. Šusteršič liberalcem po volji!

GLASNIK.

Naša organizacija.

V letu 1894. se je z ustanovitvijo „Slov. kat. delavskega društva“ v Ljubljani, pričela razvijati krščanska socijalna delavska organizacija slovenskih delavcev. Ustanovilo se je lepo število delavskih društev, katera vzgajajo in izobražujejo svoje člane. Zaznamovati imamo v tem oziru uže lepih uspehov. Čim bolj pa se množe naša društva, tem bolj se kaže nujna potreba

jedinstvi in zveze tem društvom. Doslej je poslovalo vsako društvo zase v svojem delokrogu, brez vsake trdne zveze z drugimi društvi. Delavski stan v sedanjih razmerah nikakor ne more pričakovati gmotnega zboljšanja od katere koli druge strani, kakor od samega sebe. Zato je nujno potreba, da se dobro organizuje.

V nedeljo dne 24. t. m. vršilo se je na Dunaju posvetovanje zastopnikov kršč. soc. delavske organizacije, kako bi bilo mogoče združiti delavce v jedno mogočno kršč. soc. državno organizacijo. Zastopniki raznih dežel so sprejeli resolucijo, v kateri se izjavljajo, da se ima ustanoviti državna zveza vseh nepolitičnih delavskih društev. Zasnovati se ima strokovna organizacija po sekcijah in samostojnih strokovnih društvih. Na ta način bi ne bilo treba povsodi ustanavljati novih strokovnih društev, marveč bi sedaj obstoječa vstanovila strokovne sekcije, ki bi bile v medsebojni deželni in državni zvezi. Količnega pomena za delavce gmotno stanje bi pomenila taka zveza, to si misli lahko vsakdo sam, kdor je prepričan, da je v združenju moč. Zasnuje se tudi pravno varstvo za celo organizacijo. Ako pomislimo, da moramo storiti vse, kar je v naši moči, da se delavskemu stanu, kolikor mogoče pomaga iz sedanje bede in ako pomislimo tudi, da sedaj ne moremo in ne smemo pričakovati od nikogar pomoči, potem je naša sveta dolžnost, da se tudi slovenska organizacija priklupi državni zvezi.

Državna zveza bode povspeševala vse, kar koli bi moglo koristiti delavskemu stanu. Samouprava društev in deželnih zvez ostane nedotakljiva, torej se nam v tem oziru ni treba ničesar bati. Imeti moremo le dobiček. Naša društva v zvezi z delavci cele države bodo pričela še le ono akcijo, za katero so se osnovala. Strokovna organizacija bode postala mogočen jez nasproti izkoriščevalcem delavcev. Na podlagi strokovne organizacije bode mogoče govoriti resno besedo o vsem, kar tlači delavce posamihih strok. Delavci posamihih strok se bodo čutili kot jedno telo. Med delavski stan bo prišla stanovska zavest. Delavci bodo sprevidili, da so oni faktor, s katerim mora družba računati.

Poleg tega pa se bode vtrdilo tudi versto prepričanje delavcev. Socijalna demokracija ima zaznamovati svoj uspeh največ strokovni organizaciji. Organizacija železničarjev je pripomogla, da izhaja še „Arb. Zeitung“ kot dnevnik. Brez te organizacije bi bila socijalna demokracija v naši državi brez pomena. In vendar koliko delavcev raznih strok je, ki jim ne ugaja socijalna demokracija in vsled tega stoje zunaj vsake organizacije. Treba je zbrati posamezne kosce, jih sestaviti in zvezati z močno vezjo samozavesti in poštenja ter napraviti iz njih močno trdajavo v srečo delavskega stanu.

Komur je torej res mar zboljšanje delavskega razmerja, komur je res mar, da delavec ostane krščanski, komur je res mar, da delavski stan napreduje, naj skuša po svojih močeh širiti mej delavstvom to misel, ki se ima vresničiti v najkrajšem času.

Delavske drobtine.

Pozor ljubljanski krščanski socijalci! V kratkem se vrši občni zbor naše „Slov. kršč. soc. zveze“. Pravila se bodo zvezi znatno pomenila. Postavili bomo društvo na širšo podlago. K občnemu zboru prihiteli bodo zastopniki naših organizacij po deželi, da se skupno pogovorimo o nadaljnem delovanju o naši delavski organizaciji. Mnogi člani naše organizacije so še na dolgu z udnino pri „Zvezi“. Prosimo jih da udnino v najkrajšem času poravnajo. Tudi podporne ude prosimo, da pošljejo zaostalo udnino društvenemu blagajniku g. L. Sedmaku (tovarna Tönnies) ali pa mu jo osebno izroče v nedeljo od 11. do polu 12. ure dopoldne v društvenem prostoru „Katoliški Dom“.

Javno predavanje bode zopet prihodnjo sredo ob pol 8. uri zvečer v „Kat. Domu“. Vstop je vsakemu prost.

Socijalno demokratski prijatelji slovenskega delavstva v pravi luči! Komaj dober

teden je od tega, kar se je vršila v Trstu v ladijedelavnici sv. Marka stavka delavcev. Domači delavci so se postavili proti delavcem iz Italije, ki so jim snedli boljše plače. Vodstvo ladijedelavnice je bilo primorano odpustiti več delavcev, ki so bili laški podaniki in odpraviti jih nazaj v Italijo. To pa je socijalno-demokratska voditelja Učekarja in Domokosa silno razjezilo. Tudi mi priznavamo, da so tudi delavci, ki so laški podaniki, reveži, a vsak bode pripoznal, da nam morajo biti domači delavci bližji, ker laški delavci neugodno uplivajo na plače domačih delavcev; a to, kar sta smatrala izjavljati za potrebno Učekar in Domokos, priča, da je v socijalni demokraciji ravno tako klečeplazstvo pred Lahi, kakor pred Nemci. Pravega srca do slovenskih delavcev socijalna demokracija nima. Socijalno-demokratska voditelja Učekar in Domokos sta v Trstu sklicala shod, na katerem je Učekar rekel mej drugim: „Jaz ljubim vse delavce in naj si bodo Nemci, Madjari ali Slovenci, da pa ljubim s podvojenjo silo brate iz Italije — je to stvar naravna!!! Ako so mi vsi delavci bratje, so pa oni iz Italije — dvakrat bratje, to je bratje po krvi in bratje po jeziku!!!“ To izjavo je Učekar ponavljal tritkrat in to namenoma — vedé, da bo aplavdiran po navzočih Židih in njih agentih!! Učekar je omenil tudi govornice, da se je mislilo polagoma odpraviti vse slovenske delavce iz Trsta — na kar je bilo čuti iz več ust: „Magari subito!!!“ Ali, kar nas mora ogorčiti, je to, da je (ako se ne motim) isti Domokos, rekel v svojem umazanem govoru: „Predlagam, naj se po sodruhu Učekarju omenjena stvar (!!!) izvede, da tako pridemo hitreje — do našega skupnega svetega cilja — o čemer je z roko pokazal proti — Italiji!“ Tako torej, slovenski delavci! Tako govorite socijalno-demokratski voditelji v Trstu. In ti ljudje pravijo, da so internacionalni, kadar hočejo od vas denar! Z Učekarjem nastopa na shodih tudi Etbin Kristan. Slovenski delavci, ogibajte se takih svojih prijateljev, pred vsem pa jim zaprite žepe!

I. ljubljansko delavsko konsumno društvo je imelo minulo nedeljo dopoldne v svojih prostorih 7. redni občni zbor, katerega se je udeležilo toliko članov, da so bili prostori napolnjeni do zadnjega kotička. Otvoril in vodil je zborovanje zelo spretno društveni načelnik g. Bahar, ki je duša vsemu društvenemu gibanju. Občni zbor mu je, kakor tudi celemu odboru radi tega izrazil zahvalo in priznanje. Prometa je imelo društvo v minolem letu do 52.000 K, članov šteje blizu 200, ki se z neznatnimi izjemami prav živahno poslužujejo svojih pravic. Čistega dobička izkazuje bilanca 763 K, ki se skoro ves razdeli mej društvenike kot dividenda. Seveda bo dobil največ tisti, ki se je najbolj zavedal, kje se nahaja društvena prodajalna. Pri dopolnilni volitvi v načelstvo so bili zopet izvoljeni gg. Val Bahar, Jak. Golmajer, Jos. Zajc in Iv. Tomažič, na novo pa gg.: Ludv. Kotnik in Alojzij Zajc. V nadziralnem odseku so sedaj gg.: Iv. Pliberšek, Ant. Škof in I. Verbič. Načelnikom društva je odbor izvolil zopet g. Val. Baharja, namestnikom g. Ludv. Kotnika, tajnik je g. Jos. Aabel, blagajnik pa zopet g. Jos. Zajc. Vsa važnejša odborniška mesta so torej zopet v najboljših rokah in udje so prepričani, da bodo prihodnje leto presenečeni še z ugodnejim poslovnim poročilom, kakor je bilo mogoče dosedaj. Omeniti bi bilo še, da se je pri zboru soglasno vsprejel predlog gosp. Moškercera, naj se obrne odbor z nujno prošnjo na „Gospodarsko zvezo“, da čim preje osnuje to-li potrebno osrednje skladišče za vsa jugoslov. konsumna društva.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu. Zavod sv. Nikolaja, zavetišče za brezposelne služkinje v Trstu, deluje mirno brez hrupa in šuma, a deluje vspešno, kar priča dejstvo, da je sprejel v teku 2 let in 4 mesecev nad 1300 deklet.

Iz Maribora. V soboto dopoldan se je tukaj v delavnici južne železnice zgodila grozna nesreča. Kovač Franc Deučman prišel je po nesreči z levo nogo tako med dva zobna kolesa,

da mu jo je čez sredo stopala popolnoma zmečkalo. Prenesli so ga takoj v tukajšno javno bolnišnico. Mož je eden izmed tistih udov kat. del. društva, ki se ob času volitve niso dali oplašiti od socijalnih demokratov in ki so stali nepremagljivo na katoliški strani, zato tembolj obžalujemo njegovo nesrečo. Bog mu zljajšaj njegovo trpljenje in tolaži krščansko njegovo ženo! Udje kat. del. društva.

Slovenski delavski dom v Trstu. Dne 22. febr. prišla je hiša na cerkvenem trgu št. 4 pri sv. Jakobu v Trstu v last „Delavskega konsumnega društva pri sv. Jakobu“. S tem imajo tržaški Slovenci prvi svoj dom. In delavsko društvo je bilo, ki je dobilo v Trstu prvi „Narodni Dom!“

Slovenska zadruga odlikovana. Kmetijska zadruga v Št Petru pri Gorici je dobila na svetovni sadjarski razstavi v Parizu kot darilo za lepo razstavljeno sadje bronasto svetinjo. Pred leti je dobila pri jubilejski sadjarske razstavi v Gorici prvo državno darilo srebrno svetinjo.

Obsojena socijalno-demokratska prvaka. Zadnje dni sta bila obsojena dva socijalno-demokratska prvaka. Znani Etbin Kristan dobil je pred okrajnim sodiščem v Ljubljani 80 K globe ali 8 dni zapora, ker je na nekem shodu opsoval železniškega inspektorja g. Guttmanna, bivši soc. demokratski kandidat pete skupine Kopač pa je dobil pred radovljiškim okrajnim sodiščem 10 dni zapora, ker je na nekem shodu očital č. g. župniku Dernovšku iz Žabnice, da se je v kamniškem vlaku tako grdo obnašal, da ga je moral svariti neki soc. demokratski sprevednik.

Kdo ima v rokah socijalno-demokratske liste? V Parizu so lastniki soc. demokratskih listov židje. List „La Laterne“ je last žida Rothschilda, „La Petite Republique“ žida Peire in „La Fronde“ žida Ephrussija. Kako taki listi delajo za delavstvo si lahko vsak misli.

V nemškem državnem zboru so se soc. demokrati postavili proti temu, da se šampanjec podraži. To je dosledno od ljudij, ki so glasovali proti borznemu davku. In ti ljudje upijejo, da so „delavska“ stranka!

„Kdor se ne pokori, bacnemo ga vun“ dejali so vodje socijalno-demokratske tiskarne „Leipziger Volkszeitung“ in stavci, ki so že dalj časa stavkali, so se vsled te grožnje udali. Delavci, take bi bile stavke, kadar bi socijalni demokratje dobili oblast v roke.

Nemško-načionalno delavstvo v Avstriji dobi na Dunaju osrednje delavsko tajništvo.

Krščanski očetje se bodo zgražali ob novici, da je soc. demokratski obč. zastop v Milanu šolskim otrokom prepovedal molitev pred šolskim poukom. Kaj bo iz otrok, ki v šoli ne smejo moliti?

Pomanjkanje dela. Dne 23. t. m. popoldne je prišlo pred državnozborsko palačo v Budimpešti 2000 ljudij, ki nimajo dela in zaslužka ter so vprizorili demonstracijo zahtevajoč dela. Policija je 10 od njih zaprla, druge pa je razgnala.

Velikansko podjetje. Iz New-Yerka se poroča, da je ondi bančna tvrdka Andrew Carnegie, ki igra veliko ulogo v raznih železniških nakupih, kupila vse delnice jeklenih tovarn John Pierpont Morgan & Co. Spojila bode banka v zvezo še druge industrijske družbe. Kapital te tovarniške zveze bode znašal 1.000.000.000 dolarjev.

Poslano

Sobotni „Slovenski Narod“ je v št. 45. prinesel notico „Slovensko vinogradniško društvo na Glincah“, v kateri govori o nekem tihotapstvu.

Podpisani kot oskrbnik kleti, kateri imam strogi ukaz od načelnika gosp. Vencajza, naj gledam na to, da ne pride kak nered med društvom in zakupom, t. j. dež. naklado, sem primoran o navedenem „tihotapstvu“ stvar javno pojasniti.

Ono vino, o katerem piše „Slov. Narod“, da se je „vtihotapilo“, je bilo 45 buteljč á $\frac{7}{10}$ lit,

to je $31\frac{1}{2}$ litra. Te buteljke so bile, ko jih je društvo stranki dalo, uradno od dež. naklade zapečateni in od društva zadacane. Ko jih je stranka domov pripeljala, je še enkrat od vseh skupaj, od tistih, ki jih je obdržala, in od tistih 45, ki jih je nazaj vrnila, dac plačala, torej je bil že dvakrat dac plačan, in kakor mi je pravil gosp. Zor, nadzornik pri dež. nakladi, ko sem bil radi tega pri njem, je stranka, ko jih je nazaj peljala, še za v mesto dac od njih plačala; torej so bile že v tretje zadacane. Buteljke so bile društvu vrnjene ravno tako zapečateni, kakor jih je društvo stranki dalo, in podpisani jih je kot že dvakrat, oziroma trikrat zadacane v buteljsko klet spravil, ne da bi mislil na kako „tihotapstvo“, še manj pa da bi mislil s tem dotični zakup odškodovati, ker sem 13. febr. 1901, ko sem bil pri nadzorniku g. Zoru, vso stvar pojasnil in poravnal. To je tudi on naznanje vzel, za kar sem mu bil hvaležen.

Toliko resnici na ljubo glede onega strašnega „tihotapstva“, ki ga je društvo po „Slov. Narodu“ z dné 23. febr. t. l. naredilo.

Jožef Cotič,

oskrbnik kleti.

Glinca, dné 25. februarja 1901.

Službe išče

mlad mož, ki je sposoben slovenščine in nemščine v govoru in pisavi. Zadoljiti se z malo plačo. Tudi sprejema prepisovanje vsake vrste. — Blagohotne ponudbe sprejema naše upravnštvo.

Na prodaj je

pila na jermen (Bandsäge), stružnica (Drehbank), okrožna pila (Cirkularsäge) vse malo rabljeno. — Vpraša naj se osebno ali pismeno pri

Anton-u Stupnik
v Zdenskivasi 6 (3-2)
pošta Videm pri Dobropoljah.

Monterji!

Akcijska družba „Alfa-Separator“ na Dunaji, specialna tovarna za izdelovanje mlekarških strojev

išče več monterjev,

ki so večji v postavljanju malih strojev, kotlov in cevi. Služba je stalna, nje delokrog se razteza na slovenske in hrvaške dežele.

Prosilci, ki so zmožni slovenskega in nemškega jezika, naj se obrnejo pismeno ali naj se oglase osebno pri inženerju **gosp. Theodoru Hausnu**, v hotelu pri „Slonu“, v Ljubljani.

Kuverte s firmo

priporoča

J. Blasnikova tiskarna.

Vsaka gospodinja in mati

se mora blagrovati, katera rabi z ozirom na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner-Kneippovo sladno kavo (pristno samo v znanih izvornih zavitkih).